

УДК 338.488.2:640.43

Тетяна Нікітіна

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри

готельно-ресторанної справи,

Національний університет харчових технологій

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Готельно-ресторанний бізнес в Україні зазнає великих втрат. Готельні підприємства несуть збитки, темпи їх розвитку скорочуються. Є готелі та ресторани, які вимушені були припинити свою діяльність. До такої ситуації призвела пандемія COVID-19 та військовий стан у країні. Отже, **актуальним** є дослідження стану готель-ресторанного бізнесу та визначення шляхів його збереження, існування та розвитку в сучасних умовах.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану готельно-ресторанного бізнесу та надання рекомендації щодо можливих шляхів його розвитку з урахуванням несприятливих сучасних умов.

Готельний бізнес в Україні потужно розвивався до початку пандемії COVID-19. Але через карантинні обмеження готелі та ресторани в Україні (як і в усьому світі) зазнали значних втрат, а деякі були вимушені на певний час припинити свою діяльність або взагалі закритися. Інноваційним проривом, виходом із цієї непростой ситуації стало активне впровадження комп'ютеризації, ІТ-технологій, інтернет-сервісів, які сприяють збереженню та здійсненню готельно-ресторанного бізнесу, що відкриває нові можливості для просування товару на ринок, зокрема, створює комфортні та безпечні умови для споживачів послуг. Поступовий перехід від класичних форм готельно-ресторанних послуг до сучасних, а потім до інноваційних надав можливість поживавленню та подальшому розвитку підприємств галузі.

Проте військовий стан у країні спричинив наявність нових обмежень та можливостей для розвитку туристичного бізнесу в країні, а отже, і поширення послуг готельно-ресторанної індустрії на достатньому рентабельному рівні. Залежно від місця розташування в країні змінилися попит та пропозиція готельних послуг. Підприємства, розташовані на сході, півдні та у центральному регіоні, зазнали найбільших втрат. До цього призвели руйнування підприємств готельно-ресторанного бізнесу через військові дії, різке скорочення попиту на послуги, нестача персоналу (виїхали в інші регіони або за кордон), подекуди взагалі припинення діяльності, порушення ланцюгів постачання та ін.

Зворотна ситуація спостерігається на заході України. Переселенці спровокували високий попит на засоби розміщення на початку війни. Проте до літа цей попит скоротився (за рахунок повернення переселенців додому) і не відбулося традиційного зростання за рахунок внутрішнього сезонного туризму.

Ринок готельних послуг кардинально змінився. Абсолютно відсутні туристичний та кооперативний сегменти ринку. Попит на готельні послуги формують звичайні люди-переселенці та підприємства і дипломатичні установи, що перемістили свій персонал у більш безпечні регіони.

Скорочення попиту на послуги готелів та ресторанів спричинило також і зниження платоспроможності населення України. Люди не планують відпустки, йдеться про режим економії та заощадження, а не розваг та відпочинку.

Після закінчення військового стану такі тенденції на ринку готельно-ресторанних послуг зберігатимуть ще декілька років. Подальший розвиток підприємств індустрії залежатиме від таких чинників. По-перше, від регіону, де розташовані підприємства, ступеня руйнувань, відбудови інфраструктури, по-друге, від того, які заходи безпеки для гостей та персоналу здійснять підприємства. Вже зараз готелі та ресторани влаштовують місця укриття, забезпечують гостей тривожними валізами, збільшують кількість працівників служби безпеки, додатково перевіряють дані гостей під час бронювання та ін. Також важливим є збереження професійного кадрового складу підприємств. По-третє, від державної підтримки бізнесу (надання

дешевих кредитів, пільгового оподаткування, створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій та ін.).

Ключові слова: готель, ресторан, бізнес, військовий стан, ринок, попит, пропозиція.